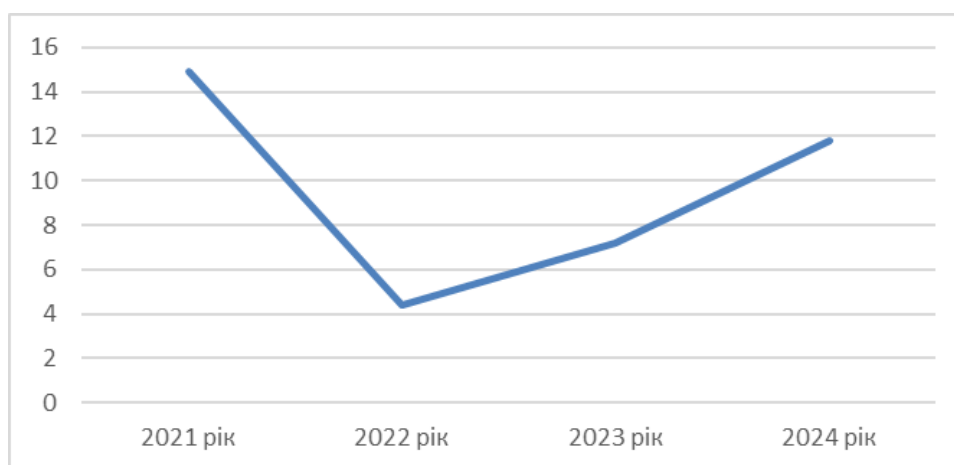


**Жалдак І.С.**  
*студент 3 курсу 8 групи ФТБ,*

**Науковий керівник: Зікій Н.Л.**  
*кандидат економічних наук, доцент кафедри  
менеджменту готельно-ресторанного бізнесу,  
Державний торговельно-економічний університет  
м. Київ, Україна*

## **ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА ГОСТИННОСТІ В ОДЕСІ**

Одеса традиційно вважається одним із ключових туристичних центрів України, що приваблює гостей своїм унікальним культурним середовищем, архітектурою та морським курортним потенціалом. Проте сучасний стан туристично-готельної індустрії міста характеризується низкою проблем і викликів, які ускладнюють її розвиток. Це створює труднощі для залучення іноземних відвідувачів і знижує привабливість міста на глобальному туристичному ринку. Упродовж 2021–2024 років динаміка туристичного збору в Одесі та області демонструє коливання, пов'язані насамперед із безпековою ситуацією та загальним станом економіки країни (рис.1).



**Рис. 1 Туристичний збір в Одесі 2021-2024 рр.**

*Джерело: сформовано автором на основі [1]*

У 2021 році надходження від туристичного збору становили близько 14,9 млн грн, що відображало стабільний розвиток курортного сезону та активний приплив внутрішніх і іноземних туристів. Проте, вже у 2022 році через початок повномасштабного вторгнення туристичний потік різко скоротився – збір зменшився майже на 80 %, до приблизно 4,4 млн грн. Це було спричинено військовим станом, зниженням мобільності населення, обмеженням функціонування готелів і курортів, а також загальним спадом ділової активності.

Починаючи з 2023 року, спостерігається поступове відновлення показників: попри складні умови, сфера туризму адаптувалася до нової реальності, зроста

частка внутрішнього туризму, а підприємці активніше відновлювали роботу готелів і закладів харчування [1]. У 2024 році за даними Державної податкової служби, туристичний збір по Україні зріс на 23 % порівняно з попереднім роком, і Одеський регіон увійшов до лідерів за темпами відновлення [2]. Серед можливих причин зростання – відновлення культурних подій, зусилля місцевої влади щодо підтримки туристичної галузі. Незважаючи на складну воєнну ситуацію в країні, у населення зберігається потреба у відновленні фізичного та емоційного ресурсу, що зумовлює стале або навіть зростаюче зацікавлення у короткострокових подорожах та відпочинку на території України. Таким чином, попри різке падіння у 2022 році, туристично-готельна індустрія Одеси демонструє тенденцію до стабілізації та зростання, що свідчить про її гнучкість.

Поступове відновлення туристичного збору вказує на те, що туристична активність у місті знову набирає обертів, а разом із нею активізується й готельна сфера Одеси. Саме вона є одним із ключових індикаторів розвитку туристичної індустрії, адже забезпечує місце проживання та формує загальне враження від перебування в місті.

У Одесі готельна мережа представлена різними категоріями закладів – від великих міжнародних готелів до бутик-готелів, апартаментів і хостелів. Найбільш насиченими щодо локацій готелів є центральна частина міста (вулиця Дерибасівська, район Приморського бульвару, Ланжеронівський узвіз) та узбережжя Аркадії, де зосереджені заклади середнього та преміум-класу. Серед найвідоміших – Hotel Bristol, Londonskaya, Nemo Resort & Spa, De Paris Odessa, Wall Street Hotel, які працюють за міжнародними стандартами й орієнтовані на поєднання бізнес- і рекреаційних послуг.

Водночас у готельному секторі міста простежуються виклики, характерні для післявоєнного періоду. Частина об'єктів була вимушено закрита або тимчасово перепрофільована, що призвело до скорочення номерного фонду. З іншого боку, саме приватні апартаменти та мініготелі стали більш гнучкими – вони швидше адаптувалися до потреб внутрішніх туристів, пропонуючи короткострокове проживання, нижчі ціни й онлайн-бронювання. Наразі спостерігається зростання інтересу до середнього сегмента – готелів категорії 3–4 зірки, які поєднують доступність і комфорт.

Окрім воєнного стану, всі ці роки, для готельної сфери м. Одеси головним викликом розвитку була і залишається сезонність, яка обмежує роботу інфраструктури лише літніми місяцями, через це гостро стоїть питання кадрового забезпечення. Більшість закладів не можуть утримувати персонал цілий рік, у результаті якість сервісу має сильну варіативність: влітку високі очікування можуть бути виправдані, восени-взимку – ні. В цей час, Одеса позиціонує себе як центр ділового туризму, готелі намагаються відповідати сучасним вимогам до обладнання для проведення бізнес-зустрічей, конференцій і семінарів [3, ст. 84]. Але недостатня кількість культурних і музейних заходів у «низький сезон дає про себе знати, що призводить до малого потоку туристів [4].

Водночас перспективним напрямом є цифровізація туристично-готельної індустрії: впровадження мобільних додатків, онлайн-систем бронювання, інтерактивних гідів, VR- та AR-технологій для музеїв і культурних пам'яток

може суттєво розширити можливості несезонного туризму та підвищити зацікавленість іноземних туристів.

Перспективи розвитку туристично-готельної індустрії Одеси пов'язані з переходом до цілорічного туризму через організацію культурних подій, оновлення музеїв та акцент на культурних туристах, які витрачають вдвічі більше, ніж пляжні [4]. Розвиток окремих напрямків, таких як гастрономічний туризм (українське вино та бессарабська кухня), wellness-туризм (відновлення на основі грязьових процедур) та спортивний туризм (дайвінг, гольф), дозволить диверсифікувати пропозицію [4]. Підвищення рівня сервісу та кваліфікації персоналу також є ключовим фактором для цілорічного туризму. Запровадження програм навчання, внутрішніх тренінгів та мотиваційних систем допоможе забезпечити високий рівень обслуговування навіть у низький сезон, а гнучкі контракти та бонуси сприятимуть утриманню персоналу на робочих місцях цілий рік.

Таким чином, туристично-готельна індустрія Одеси водночас стикається з численними проблемами та має перспективи для інноваційного зростання. Вирішення питань інфраструктури, безпеки, кадрового забезпечення та сезонності у поєднанні з інвестиціями, маркетинговою активністю й міжнародними стандартами сервісу дозволить місту утвердитися як провідний туристичний центр України.

#### Список використаних джерел:

1. В Одесі туристичний збір під час курортного сезону наближається до показників 2022 року. Укрінформ. 2024. URL: <https://surl.li/lnucn1> (дата звернення: 13.10.2025)
2. Туристичний збір: торік місцеві бюджети отримали надходжень на 23 % більше, ніж у 2023 році. Державна податкова служба України. 2025. URL: <https://surl.lt/yhbccc> (дата звернення: 13.10.2025)
3. Гутовська Н. Г., Примак Т. Ю. Аналіз стану та преспектив розвитку одеського туристичного регіону. *Економіка та управління національним господарством*. - 2018. - Вип. 25. - С. 81 - 86.
4. Нова туристична стратегія для післявоєнної Одеси. KyivPost. 2024. URL: <https://www.kyivpost.com/uk/post/31741> (дата звернення: 17.09.2025)